

Paikkatietoasiain neuvottelukunta

Neuvottelukunnan toimikauden 6. kokous

Aika: Maanantai 2.10.2017 klo 13.00–16.00

Paikka: Valtiovarainministeriön kokouskeskus, nh. Jakovara, Mariankatu 9, Helsinki

Osallistujat

Puheenjohtaja

Antti Vertanen, maa- ja metsätalousministeriö

Neuvottelukunnan jäsenet

Mika Ahvenainen (Reijo Prokkolan sijaisena), Liikennevirasto

Alfred Colpaert, Itä-Suomen yliopisto

Ari-Pekka Dag, sisäministeriö

Kai Karsma, työ- ja elinkeinoministeriö

Mirja Metsälä, Espoon kaupunki

Seija Miettinen-Bellevergue, liikenne- ja viestintäministeriö

Aulikki Pakanen, puolustusministeriö

Tarja Riihisaari, Ilmatieteen laitos

Olli-Pekka Rissanen, valtiovarainministeriö (Anne Kauhanen-Simanaisen sijaisena)

Kimmo Soukki, Terrasolid Oy

Matti Vatilo, ympäristöministeriö (Riitta Autereen sijaisena)

Aleksi Yrttiaho, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Pysyvät asiantuntijat

Juha Vilhomaa, Maanmittauslaitos

Vierailevat asiantuntijat

Antti Jakobsson, Maanmittauslaitos

Kari-Pekka Karlsson, maa- ja metsätalousministeriö

Matias Frosterus, Kansalliskirjasto

Heli Ponto, työ- ja elinkeinoministeriö

Sihteeristö

Claudia Bergroth, Maanmittauslaitos (siht.)

Panu Muhli, Maanmittauslaitos

Poissa

Niina Ahtonen, Geologian tutkimuskeskus

Yrjö Sucksdorff, Suomen ympäristökeskus

Marja Tammilehto-Luode, Tilastokeskus

Muistio

1. Kokouksen avaaminen ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleeksi toimikauden viidenteen kokoukseen. Asialista (liite 1) hyväksyttiin ilman muutoksia.

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Neuvottelukunta hyväksyi edellisen kokouksen [muistion](#) muutoksitta.

3. Paikkatietopoliittinen selonteko

3.1. Hankkeen tilannekatsaus ja selonteon luonnosversio

Hankepäällikkö Kari-Pekka Karlsson esitteli paikkatietopoliittisen selonteon tilannekatsauksen.

Paikkatietopoliittisen selonteon luonnosversio 0.8 (liite 2) on lähetetty avoimelle kommenttikierrokselle 22.9.2017. Kommentteja on saapunut tähän mennessä yhteensä neljä kappaletta. Hankepäällikkö kannusti osallistujia kommentoimaan luonnosta. **Kommentteja voi toimittaa hankepäällikölle 13.10.2017 asti.**

Seuraavaksi selonteosta laaditaan saatujen kommenttien pohjalta uusi versio, joka lähetetään lokakuun aikana ministeriöihin lausuntokierrokselle. Lausuntokierroksen jälkeen luonnos muotoillaan lopulliseen muotoon, joka luovutetaan valtioneuvostolle hallituksen strategiapalaverissa joulukuussa. Strategiapalaverin tarkka ajankohta ei vielä ole tiedossa. Selonteko jätetään eduskunnan käsittelyyn tammikuussa.

Mikäli toimeksianto työlle saadaan, laaditaan jatkotyönä keväällä 2018 yksityiskohtaisempi selonteon toimenpidesuunnitelma, jossa käsitellään tarkemmin tavoitekuvaan saavuttamiseksi tarvittavia jatkotoimenpiteitä ja jota voidaan jatkossa päivittää tarpeen mukaan.

Puheenvuoroissa kommentoitiin muun muassa seuraavaa:

- Paikkatiedon yhteiskunnallinen vaikuttavuus ei vielä riittävästi näy selonteossa. Paikkatiedon potentiaalia ja kasvumahdollisuuksia tulisi korostaa nykyisestä.
- Selontekoon tulisi lisätä politiikkatoimia. Tällä hetkellä sisältö on painottunut vahvasti nykytilan kuvaukseen.
- Toimenpiteet tulisi nostaa nykyistä selvemmin esille ja ilmetä myös pikaisella lukemisella.
- Hankepäällikön mukaan selontekoon on kirjattu, että tarvittavat resurssit tulee järjestää, jos toimijoilla ilmenee resurssiongelmia, mutta paikkatietotoimintojen rahoituksen järjestämiseen ja kustannustenjakoon ei selonteossa nykyisellään oteta laajemmin kantaa. Keskustelussa pohdittiin mahdollisuutta käsitellä kustannustenjakoa ja rahoituskysymyksiä tietopolitiikka-osion yhteydessä tai erikseen oman otsikon alla.
- Yhtenäisen tietopolitiikan puute on tunnistettu selonteossa, mutta asiaa tai mahdollisia ratkaisukeinoja ei ole nostettu esiin toimenpiteissä. Ratkaisumallien tarkastelua ehdotettiin sisällytettäväksi selontekoon. Risänen ilmoitti, että valtionvarainministeriö on julkaisemassa tietopolitiikkaa koskevan raportin viikolla 40.

Muutamassa puheenvuorossa kommentoitiin myös selonteossa käytettyä paikkatiedon määritelmää ja sen laajuutta (Liite 2, kohta 1.2). Pohdinnan kohteena oli kysymys siitä, onko paikkatietoa kaikki tieto, joka sisältää viittauksen paikkaan, vai tulisiko paikkatiedoksi käsittää pelkästään tietoon sisältyvä sijaintitieto, jolloin ominaisuustieto jäisi määritelmän ulkopuolelle. Selonteossa paikkatieto on määritelty seuraavasti: ”Kaikki tieto, jonka yhtenä ominaisuutena on sijainti, on paikkatietoa.”. Keskustelussa ehdotettiin lisäksi sisätilapaikannuksen sisällyttämistä selontekoon.

4. INSPIRE-toimeenpano

4.1. Toimeenpanon puutteiden korjaaminen - yhteenveto saaduista vastauksista

Maa- ja metsätalousministeriö lähetti huhtikuussa kaikille INSPIRE-velvoitetuille viranomaisille virallisen kirjeen koskien kansallisen INSPIRE-toimenpidesuunnitelman toimeenpanoa, jossa viranomaisia pyydettiin toimittamaan oma vapaamuotoinen toimeenpanosuunnitelma INSPIRE-sihteeristölle 15.5.2017 mennessä.

INSPIRE-sihteeristö on laatinut yhteenvedon vastauksena saapuneista INSPIRE-toimeenpanosuunnitelmista (liite 3). Kaikkiaan vastineita kirjeeseen saapui 57 kappaletta. Vastanneiden kuntien osuus kaikista pyynnön saaneista Manner-Suomen kunnista oli 14 %. Muiden viranomaisten osalta vastausprosentti oli 67 %. Pyyntöön vastanneet kunnat ja organisaatiot on listattu yhteenvedossa.

Vastausten laajuudessa, tarkkuudessa ja muodossa oli merkittävää vaihtelua viranomaisten välillä. Aikataulun puutteiden korjaamiseen sisälsi noin kaksi kolmasosaa vastineista (68 %). Yhteenvedon perusteella voidaan todeta, että erityisesti kuntasektorilla on pulaa tarvittavista resursseista ja osaamisesta, ja toimeenpanon puutteiden korjaamiseksi tarvitaan tehostettua tukea ja yhteinen näkemys siitä, millä tavoin velvoitteet olisi tehokkain hoitaa. **Päätettiin**, että kirjeeseen vastanneille viranomaisille toimitetaan palautteena yhteenveto saapuneista toimeenpanosuunnitelmista.

4.2. Toimeenpanon tehostamisen jatkotoimenpiteet ja seuranta

Neuvottelukunnan laajennettu sihteeristö on laatinut keväällä työsuunnitelman INSPIRE-toimeenpanon puutteiden korjaamisen ja kansallisen toimenpidesuunnitelman toimeenpanon edistämiseksi.

Kuntia koskevien toimenpiteiden osalta INSPIRE-sihteeristö on yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa laatinut kunnille tarkoitettuja ohjemateriaaleja ja syyskuussa INSPIRE-sihteeristö, Helsingin kaupungin ja Kuntaliitto järjestivät tapaamisen, jossa keskusteltiin keinoista kuntien INSPIRE-toimeenpanon tehostamiseksi. Kuntien ohjemateriaalit tullaan julkaisemaan [Paikkatietojen yhteiskäyttö -sivuilla](#). Lisäksi kuntia varten on tekeillä Kuntaliiton ja INSPIRE-sihteeristön yhteinen yleiskirje.

Päätettiin, että neuvottelukunta ottaa laajennetussa sihteeristön työsuunnitelman sekä Euroopan komission laatiman Suomen [Country Fiche -koosteen](#) etenemisen säännölliseen seurantaan.

4.3. MIG-työn tilannekatsaus

Muhli esitteli MIG-työn tilannekatsauksen.

Suomen on jättänyt virallisen vastauksen (liite 4) Euroopan komissiolle kesällä kaikille jäsenmaille toimitettuun kyselyyn INSPIRE-toimeenpanosääntöjen muuttamisesta.

Komission päätöstä seurannasta ja raportoinnista sekä niin kutsuttua yhteentoimivuusasetusta (1089/2010) liitteen III tietomallien osalta koskeva palautepyyntö toimitettiin neuvottelukunnalle ja laajennetulle sihteeristölle elokuussa. Syyskuun puoliväliin mennessä vastauksia INSPIRE-sihteeristölle toimittivat Espoon kaupunki, Kuntaliitto, ympäristöministeriö sekä Suomen ympäristökeskus, joiden lausuntojen pohjalta koostettiin kansallinen vastine.

Tiivistettynä Suomi kannattaa seurantaan ja raportointiin liittyvän Komission päätöksen muuttamista. Lisäksi kannatetaan toimeenpanon yksinkertaistamista, kuitenkin ensisijaisesti lainsäädäntöön liittyvää joustoa hyödyntäen ja teknisen tason ohjeistusta muuttamalla ja kehittämällä. Lainsäädäntöä tulee muuttaa vain jos muita keinoja ei löydetä. Vastauksessa korostettiin myös tarvetta huomioida kansainvälisten standardien kehitys.

Kansallisen vastineen ohessa toimitettiin lisäksi teknisiä korjausehdotuksia. Komissiolta ei ole vielä saapunut virallista vastausta Suomen kommentteihin.

Pohjoismaisen INSPIRE-verkoston seuraava kokous järjestetään 12.–13.10.2017 Ruotsissa Gävlessä.

5. Julkisen hallinnon yhteinen paikkatietoalusta -hanke

5.1. Hankkeen tilannekatsaus

Hankepäällikkö Antti Jakobsson esitteli hankkeen tilannekatsauksen. Hankkeen tilanne on kuvattu tarkemmin liitteessä 5.

Paikkatietoalusta-hankkeen hankesuunnitelmasta on julkaistu päivitetty versio (v.1.2).

Tällä hetkellä hankkeessa tekeillä ovat valtiovarainministeriön hankesalkkuarvioinnit ja liiketoimintamallin laatiminen. Syksyn aikana on tarkoitus käynnistää myös ensimmäinen pilotointivaihe, jossa keskiössä on loppukäyttäjäorganisaatioiden ja yritysten mukaan saaminen.

Osahankesuunnitelmat on päivitetty syyskuussa saatujen kommenttien pohjalta. Suunnitelmat menevät seuraavaksi hankkeen johtoryhmän käsittelyyn, jonka alustava ajankohta on 12.10.2017. Johtoryhmän asettamispäätös

tehdään 2.10.2017. Hankkeen eteneminen alkaa osahankesuunnitelmien mukaisesti, kun osahankesuunnitelmat on hyväksytty ja rahoituspäätös on valmistunut ministeriössä.

Hankkeen verkkosivut on julkaistu ja löytyvät nyt osoitteesta www.paikkatietoalusta.fi. Samalla on päivitetty myös hankkeen pääviestiä, joka on räätälöity erikseen eri sidosryhmille (kuntasektori, valtionhallinto, yritykset kansalliset).

Käyttötapauskuvaukset sekä tarkennetut osahankesuunnitelmat on esitelty liitteessä 5.

Neuvottelukunta piti tärkeänä, että tietoisuus paikkatiedon potentiaalista laajenisi nykyisen kentän ulkopuolelle ja osaksi yleistä keskustelua. Paikkatietoalan ja erityisesti alan ulkopuolisten yritysten ja kolmannen sektorin toimijoiden mukaan saamisen tärkeyttä korostettiin niin Paikkatietoalusta-hankkeessa, kuin alan toimijoiden toiminnassa yleisesti. Rissanen piti KiraDigi-hanketta yhtenä hyvänä esimerkkinä toimijakentän laajentamisen onnistumisessa.

Keskustelussa tuotiin esiin, että alustan tietopoliittisia näkökohdista on tärkeä käydä keskustelua ja järjestämistä on pohdittava jo selontekotyön yhteydessä. Hankkeen viestinnän todettiin olleen onnistunutta. Myös ilmakuvien hallinnasta keskusteltiin, ja todettiin että standardia tapaa ei vielä ole kansallisesti. Puheenvuoroissa todettiin myös, ettei alustavertailu-selvityksessä ole valittu tarkasteluun esimerkiksi Saksan mallia. Metsälä ilmoitti, että Saksassa hajautetun järjestelmän kannatus alustatoteutuksessa oli vahvasti esillä Intergeo-konferenssin yhteydessä.

6. JHS-työn koordinointi

6.1. Paikkatiedon JHS-työn tilannekatsaus

Muhli esitteli paikkatiedon JHS-työn tilannekatsauksen. Tilanne on tarkemmin kuvattuna liitteessä 6.

Uusi hanke-ehdotus "[Paikkatiedon käsitelmä ja geometriat: Rakennukset ja rakenteet](#)" on kommentoitavana. Hankkeen tavoitteena on laatia JHS-suositus, joka kuvaa paikkatiedon käsitelmän Rakennukset ja rakenteet -teemalle ja määrittelee kohteiden sekä niiden geometrioiden muodostamisohjeet. **Hanke-ehdotuksesta voi antaa palautetta [verkkolomakkeella](#) 22.10.2017 saakka.**

Ohjausryhmän [aiemmat kokousmuistiot](#) ovat luettavissa julkisen hallinnon ICT-osaston wiki-sivustolla.

JHS-ohjausryhmän seuraava kokous on tiistaina 21.11.2017 klo 13–16 maa- ja metsätalousministeriön tiloissa osoitteessa Hallituskatu 3.

7. Finto-palvelun YSO-paikat tarjoaa paikkatietoa kuvailun tarpeisiin

Matias Frosterus Kansalliskirjastosta esitteli [YSO-paikat](#)-paikkakäsitteistön, joka on hiljattain julkaistu suomalaisessa sanasto- ja ontologiapalvelu [Fintossa](#) (liite 7).

YSO-paikat on kokoelma Suomen sisäisiin ja ulkopuolisiin, sekä nykyisiin että historiallisiin paikkoihin viittaavia maantieteellisiä käsitteitä, ja se sisältää tällä hetkellä yhteensä noin 6600 erilaista paikkakäsitettä. Käsitteistö perustuu yleisen suomalaisen asiasanaston (YSA) sekä sen ruotsinkielisen vastineen (Allärs) maantieteellisiin käsitteisiin. Suomen alueella sijaitsevat paikat on linkitetty Maanmittauslaitoksen Paikannimirekisteriin. Osa paikoista on linkitetty myös Wikidataan. Finto-palvelussa olevat tiedot ovat avoimesti käytettävissä.

Uusia paikkoja voi ehdottaa Finton ehdotusjärjestelmässä (<http://ehdotus.finto.fi>).

Kansallinen digitaalinen kirjastohankkeen (KDK) tietoarkkitehtuuriryhmä on julkaisemassa paikkatietoselvityksen, jossa suositellaan YSO-paikkoja kirjastojen, arkistojen ja museoiden (KAM-sektori) yhteisen paikkaontologian pohjaksi.

8. Paikkatietoverkoston toiminnan tilannekatsaus

Soukki esitteli [Paikkatietoverkoston](#) toiminnan tilannekatsauksen.

Paikkatietoverkoston ohjausryhmä kokoontui 29.9.2017. Kokouksessa käytiin läpi kuluneen vuoden toimintaa ja suunniteltiin loppuvuoden ohjelmaa. Kärkiteemojen kuulumiset on kuvattu kokouksen muistiossa sekä Paikkatietoverkoston [verkkosivuilla](#).

Paikkatietoverkoston vuosikokous järjestetään **torstaina 14.12.2017** kello **12–15**. Vuosikokouksessa valitaan toimijat ja kärkiteemat ensi vuodelle sekä vahvistetaan toimintasuunnitelma kaudelle 2018. Tilaisuuden paikka ei ole vielä vahvistunut.

9. Yrityskentän katsaus

Soukki esitteli paikkatietoalan yritysclusteri FLIC:n (Finnish Location Information Cluster) tilanneraportin (liite 8).

Tilanneraporttiin on koottu yritysclusterin järjestämät tilaisuudet ja muuta kuluneen vuoden toimintaa toukokuusta alkaen. Tapahtumat on jaoteltu 14.8.2018 arvioidun yritysclusterin strategian neljän ydintavoitteen mukaisesti, jotka ovat:

- Kansainvälistymisen edistäminen
- Suomen kilpailukyvyyn kasvattaminen
- Suomalaisen osaamisen varmistaminen
- Toimijoiden roolien kirkastaminen

Suomalaisen osaamisen viennin osalta yritysclusteri on osallistunut syksyn aikana muun muassa Finpron järjestämään vienninedistämismatkaan Sambiassa ja Mosambikissa, ja FLIC on myös mukana järjestämässä Land Administration from Finland -seminaaria yhdessä Tekesin ja Finpron kanssa 18.10.2017. Muita loppuvuoden tapahtumia ovat strategisen yhteistyön neuvotteluryhmän tapaaminen lokakuussa sekä 8.11.2017 järjestettävä kaupunkimallinusemminaari.

Keskustelussa kommentoitiin, että yritysclusteri on keskittynyt osaamisen varmistamisen tavoitteessaan tois-aiseksi vain Aalto-yliopistoon, vaikka Paikkatietoalan koulutusta tarjoavat Suomessa lisäksi monet muut korkeakoulut. Laaja-alaisempi yhteistyö yritysten ja korkeakoulujen välillä mahdollistaisi uusien verkostojen luomisen ja edistäisi clusterin strategian toteutumista laajemmin kansallisella tasolla.

10. Muut asiat

Soukki nosti esiin CGI:n ja Affecto Oyj:n yrityskaupan.

Seuraava kokous

Seuraava kokous järjestetään torstaina 30.11.2017 kello 13–16. Kokous pidetään valtiovarainministeriön tiloissa (nh. Jakovara) osoitteessa Mariankatu 9, Helsinki.

Puheenjohtaja kiitti osallistujia ja julisti kokouksen päättyneeksi.

LIITTEET

Liite 1 [Asialista](#)

Liite 2 [Paikkatietopoliittisen selonteon luonnos v0.8 kommentikierrokselle](#)

Liite 3 [Yhteenveto INSPIRE-viranomaisilta saaduista vastauksista liittyen toimeenpanon puutteiden korjaamiseen](#)

Liite 4 [Suomen vastaus Komission kyselyyn INSPIRE-toimeenpanosääntöjen muuttamisesta](#)

Liite 5 [Paikkatietoalusta-hankkeen tilannekatsaus](#)

Liite 6 [Finto-palvelun YSO-paikat tarjoaa paikkatietoa kuvailun tarpeisiin -esitys](#)

Liite 7 [Paikkatiedon JHS-työvaliokunnan tilannekatsaus](#)

Liite 8 [Yrityskentän katsaus](#)

[Paikkatietoasiain neuvottelukunta](#)